

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาศึกษาการออกแบบกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัยด้วยการสอนแบบกระบวนการคิดสร้างสรรค์ร่วมกับการสนทนากลุ่มย่อย ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอผลการศึกษาตามลำดับ ดังนี้

1. กิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย
2. การสอนแบบกระบวนการคิดสร้างสรรค์
3. วิธีการสอนโดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย

1. กิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย

กิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัยหรือกิจกรรมสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่มีความจำเป็นและสำคัญต่อเด็กปฐมวัยเป็นอย่างยิ่ง เพราะกิจกรรมดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการเป็นไปตามวัยได้อย่างครอบคลุมครบทุกด้านทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา นอกจากนี้กิจกรรมศิลปะยังสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กได้สำรวจค้นพบ นักการศึกษาฟิชเชอร์ (Fisher, 1992 อ้างถึงใน นกนต ธรรมบวร, 2544 : 110) กล่าวว่าพัฒนาการทางด้านศิลปะของเด็กถือเป็นพัฒนาการด้านกระบวนการคิด ทั้งนี้ เพราะศิลปะเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกซึ่งความคิดและความรู้สึกของตนที่มีต่อโลกรอบตัว ดังนั้น ในแต่ละวันจึงควรให้เด็กได้ฝึกทักษะการเรียนรู้จากกิจกรรมดังกล่าว เด็กจะได้รับประสบการณ์ตรงจากการฝึกปฏิบัติจริง เรียนรู้ผ่านการสังเกตและฝึกกิจกรรมอย่างหลากหลาย ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวประกอบด้วยกิจกรรมย่อยๆ 6 กิจกรรม ได้แก่

1.1 กิจกรรมวาดภาพระบายสี

การวาดภาพระบายสี เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการทำงานให้ประสานกัน ระหว่างมือและตา เด็กจะเรียนรู้เรื่อง สี เส้น รูปร่าง พื้นผิว ขนาด โดยสร้างสรรค์และถ่ายทอดผลงานออกมาเป็นภาพจากประสบการณ์ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน โดยภาพที่แสดงออกมาจะเป็นไปตามพัฒนาการทางการวาดของเด็ก เริ่มจากตนเอง บุคคลใกล้ตัวรอบข้าง สิ่งแวดล้อมรอบตัว สิ่งของตนเองชอบหรือประทับใจ ฯลฯ

1.2 กิจกรรมเล่นกับสี

กิจกรรมเล่นกับสีสามารถแบ่งเป็นกิจกรรมย่อยๆ ได้อย่างหลากหลาย เช่น เป่าสี หยดสี พับสี ขูดสี ระบายสีด้วยอวัยวะของร่างกายเช่น จานนิ้วมือ ฝ่ามือ ฯลฯ กิจกรรมเล่นกับสี เป็น

กิจกรรมที่ผู้เรียนชื่นชอบ เพราะให้สีสันที่สวยงาม แปลกตา ได้เรียนรู้การผสมสี การออกแบบ
สร้างสรรค์ตามจินตนาการ

1.3 กิจกรรมการพิมพ์ภาพด้วยส่วนต่าง ๆ ของร่างกายหรือวัสดุต่าง ๆ

กิจกรรมการพิมพ์ภาพ เป็นการสร้างภาพหรือลวดลายที่เกิดจากการนำวัสดุประเภท
ต่างๆ เช่น ใบไม้ กิ่งไม้ ดอกไม้ ผลไม้ วัสดุอื่นๆ หรืออวัยวะของร่างกาย เช่น มือ เท้า มาใช้เป็นแม่พิมพ์
กดทับลงบนสีแล้วนำไป พิมพ์บนกระดาษหรือผ้าก็ได้

1.4 กิจกรรมการปั้น ขยำ ทูบ ดินเหนียว ดินน้ำมัน แป้งโด กระดาษ ฯลฯ

การปั้น เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก การทำงานให้
ประสานกันระหว่าง มือและตา การนำดินน้ำมันหรือ ดินเหนียว แป้งโด ฯลฯ มาให้เด็กปั้นเป็นรูปต่างๆ
ตามจินตนาการของเด็กนอกจากจะช่วยพัฒนาในด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กแล้ว ยังช่วยฝึกสมาธิให้
เด็กได้ด้วย

1.5 กิจกรรมการพับ ฉีก ตัด ปะกระดาษ

กิจกรรมการพับ ฉีก ตัด ปะกระดาษ เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริม การใช้ทักษะมือ นิ้วมือ
และสายตาให้สัมพันธ์กัน ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก ทำให้เด็กเกิดความสนใจ รู้สึก
สนุกสนาน และฝึกสมาธิ เด็กๆจะได้เรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างการเคลื่อนไหวของมือและการ
เปลี่ยนแปลงของรูปร่างของกระดาษจากการพับ ฉีก ตัด และปะ

1.6 กิจกรรมการประดิษฐ์เศษวัสดุ

กิจกรรมการประดิษฐ์เศษวัสดุ เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้เด็กเห็นคุณค่าของการนำ
สิ่งที่ไม่ใช้แล้วมาสร้างสรรค์ให้เป็นสิ่งใหม่ที่เกิดประโยชน์ ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม ทำให้เด็กเกิดความ
ภาคภูมิใจต่อผลงานของตนเอง ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำ สร้างจินตนาการ นำไปสู่
การคิดค้น การแก้ปัญหาและสร้างสรรค์งานใหม่ๆได้

จากกิจกรรมศิลปะต่างๆที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า ทุกๆกิจกรรมเป็นกิจกรรมที่เป็นประโยชน์
ต่อเด็ก เหมาะสมกับพัฒนาการและช่วยส่งเสริมทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา
ดังนั้น ครูผู้สอนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเข้าใจและสามารถจัดกิจกรรมศิลปะให้แก่เด็กได้อย่าง
สร้างสรรค์ ไม่มุ่งที่ผลงาน แต่ควรจัดกิจกรรมให้เด็กมีประสบการณ์ตรงอย่างหลากหลาย ฝึกปฏิบัติ
อย่างต่อเนื่อง และเน้นประสบการณ์ตรง(ปฏิสัมพันธ์ นัจนฤตน์ และสุदारัตน์ เทพพิมล 2550 :159) เพื่อ
ช่วยปลูกฝังให้เด็กเกิดสุนทรีย์ภาพ ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินและได้รับการส่งเสริมพัฒนาการ
ในด้านต่างๆไปพร้อมกัน

2. การสอนแบบกระบวนการคิดสร้างสรรค์

2.1 ความหมายของความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง กระบวนการทางปัญญาระดับสูงที่ใช้กระบวนการทางความคิดหลายๆอย่างมารวมกันเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่หรือแก้ปัญหาที่มีอยู่ให้ดีขึ้น โดยมีอิสรภาพทางความคิด การผสมผสานความรู้จากจินตนาการและประสบการณ์ทำให้เกิดสิ่งแปลกใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม ความคิดสร้างสรรค์สามารถพัฒนาให้เจริญงอกงามได้ตามระดับความสามารถของแต่ละบุคคล ถ้าได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการแสดงออกภายใต้บรรยากาศที่มีเสรีภาพ

2.2 ลักษณะของผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์

ลักษณะของผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถพิจารณาได้จากพฤติกรรมต่างๆ ดังนี้

- 2.2.1 เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นอยู่ตลอดเวลา
- 2.2.2 เป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งต่างๆด้วยความคิดของตนเอง
- 2.2.3 เป็นผู้ที่ชอบสำรวจตรวจสอบความคิดใหม่ๆ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค
- 2.2.4 เป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในความคิดของตนเอง
- 2.2.5 เป็นผู้ที่ชอบสังเกตสิ่งต่างๆ
- 2.2.6 เป็นผู้ที่มีประสาทสัมผัสที่ไวต่อความงาม
- 2.2.7 เป็นผู้ที่มีอารมณ์ขัน

2.3 ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม

ความคิดริเริ่ม หมายถึง ความคิดที่แปลกใหม่แตกต่างไปจากสิ่งที่มีอยู่เดิม อาจเป็นการดัดแปลงหรือคิดขึ้นมาใหม่และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ลักษณะของคนที่มีความคิดริเริ่ม มักเป็นคนที่ไม่ชอบทำอะไรซ้ำไปซ้ำมา เป็นคนช่างสังเกต ชอบคิดและลงมือปฏิบัติ ไม่ยอมคล้อยตามความคิดของผู้อื่นง่ายๆ

2.4 รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการคิดสร้างสรรค์

2.4.1 ทฤษฎี/หลักการ/แนวคิดของรูปแบบ

การเรียนการสอนกระบวนการคิดสร้างสรรค์ หรือ “Synectics Instructional Model” นี้ เป็นรูปแบบที่จอยส์และวีล (Joyce and Weil, 1966: 239-253 อ้างถึงในทิศนา แคมมณี, 2545 : 250) พัฒนาขึ้นจากแนวคิดของ กอร์ดอน (Gordon) ที่กล่าวว่าบุคคลทั่วไปมักยึดติดกับวิธีคิดแก้ปัญหาแบบเดิม ๆ ของตนโดยไม่คำนึงถึงความคิดของคนอื่น ทำให้การคิดของตนคับแคบและไม่สร้างสรรค์ บุคคลจะเกิดความคิดเห็นที่สร้างสรรค์แตกต่างไปจากเดิมได้ หากมีโอกาสได้ลองคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่ไม่เคยคิดมาก่อน หรือคิดโดยสมมติตัวเองเป็นคนอื่นและอ้างอิงให้บุคคลจากหลายกลุ่มประสบการณ์มาช่วยกันแก้ปัญหา ก็จะได้วิธีการที่หลากหลายขึ้น และมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้น กอร์ดอน จึงได้เสนอให้ผู้เรียนมีโอกาสคิดแก้ปัญหาด้วยแนวความคิดใหม่ ๆ ที่ไม่

เหมือนเดิมไม่อยู่ในสภาพที่เป็นตัวเอง ให้ลองใช้ความคิดในฐานะที่เป็นคนอื่น หรือเป็นสิ่งอื่น สภาพการณ์เช่นนี้จะกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดใหม่ ๆ ขึ้นได้ กอร์ดอน เสนอวิธีการคิดเปรียบเทียบแบบอุปมาอุปไมยเพื่อใช้ในการกระตุ้นความคิดใหม่ ๆ ไว้ 3 แบบ คือ การเปรียบเทียบแบบตรง (direct analogy) การเปรียบเทียบบุคคลกับสิ่งของ (personal analogy) และการเปรียบเทียบคำคู่ขัดแย้ง (compressed conflict) วิธีการนี้มีประโยชน์มากเป็นพิเศษสำหรับการเรียนรู้เกี่ยวกับการเขียนและการพูดอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งการสร้างสรรคงานทางศิลปะ

2.4.2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

รูปแบบนี้มุ่งพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดแนวคิดที่ใหม่แตกต่างไปจากเดิม และสามารถนำความคิดใหม่นั้นไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้

2.4.3 กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ผู้สอนให้ผู้เรียนทำงานต่าง ๆ ที่ต้องการให้ผู้เรียนทำ เช่น ให้เขียนบรรยาย เล่า ทำ แสดง วาดภาพ สร้าง บัน เป็นต้น ผู้เรียนทำงานนั้น ๆ ตามปกติที่เคยทำ เสร็จแล้ว ให้เก็บผลงานไว้ก่อน

ขั้นที่ 2 ขั้นการสร้างอุปมาแบบตรงหรือเปรียบเทียบแบบตรง ผู้สอนเสนอคำคู่ให้ผู้เรียนเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่าง เช่น ลูกบอลกับมะนาว เหมือนหรือต่างกันอย่างไร คำคู่ที่ผู้สอนเลือกมาควรให้มีลักษณะที่สัมพันธ์กับเนื้อหาหรืองานที่ผู้เรียนทำในขั้นที่ 1 ผู้สอนเสนอคำคู่ให้ผู้เรียนเปรียบเทียบหลาย ๆ คู่ และจดคำตอบของผู้เรียนไว้บนกระดาน

ขั้นที่ 3 ขั้นการสร้างอุปมาบุคคลหรือเปรียบเทียบบุคคลกับสิ่งของ ผู้สอนให้ผู้เรียนสมมติตัวเองเป็นสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และแสดงความรู้สึกออกมา เช่น ถ้าเปรียบเทียบผู้เรียนเป็นเครื่องซักผ้า จะรู้สึกอย่างไร ผู้สอนจดคำตอบของผู้เรียนไว้บนกระดาน

ขั้นที่ 4 ขั้นการสร้างอุปมาคำคู่ขัดแย้ง ผู้สอนให้ผู้เรียนนำคำ หรือวลีที่ได้จากการเปรียบเทียบในขั้นที่ 2 และ 3 มาประกอบกันเป็นคำใหม่ที่มีความหมายขัดแย้งกันในตัวเอง เช่น ไฟเย็น น้ำผึ้งขม มัจจุราชสีน้ำตาล เชือดนม ๆ เป็นต้น

ขั้นที่ 5 ขั้นการอธิบายความหมายของคำคู่ขัดแย้ง ผู้สอนให้ผู้เรียนช่วยกันอธิบายความหมายของคำคู่ขัดแย้งที่ได้

ขั้นที่ 6 ขั้นการนำความคิดใหม่มาสร้างสรรคงาน ผู้สอนให้ผู้เรียนนำงานที่ทำไว้เดิมในขั้นที่ 1 ออกมาทบทวนใหม่ และลองเลือกนำความคิดที่ได้มาใหม่จากกิจกรรมขั้นที่ 5 มาใช้ในงานของตน ทำให้งานของตนมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น

2.4.4 ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนตามรูปแบบ

ผู้เรียนจะเกิดความคิดใหม่ ๆ และสามารถนำความคิดใหม่ ๆ นั้นไปใช้ในงานของตน ทำให้งานของตนมีความแปลกใหม่ น่าสนใจมากขึ้น นอกจากนี้ ผู้เรียนอาจเกิดความตระหนักในคุณค่าของการคิด และความคิดของผู้คนอื่นอีกด้วย

3. วิธีการสอนโดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย

3.1 ลักษณะการจัดการเรียนรู้โดยเน้นกระบวนการกลุ่ม

การจัดการเรียนรู้โดยเน้นกระบวนการกลุ่ม เป็นการทำงานร่วมกันของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์และมีการดำเนินการร่วมกัน สมาชิกในกลุ่มจะมีการวิเคราะห์การเรียนรู้ของตนเองทั้งในด้านเนื้อหาสาระที่เรียน และกระบวนการทำงานร่วมกัน รวมถึงผู้สอนยังสามารถวิเคราะห์และประเมินผลการเรียน ทั้งทางด้านเนื้อหาสาระและกระบวนการกลุ่มได้อีกด้วย (ทิตินา แซมมณี, 2545 : 345) รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อยเป็นเทคนิคการสอนวิธีหนึ่งซึ่งใช้การสนทนาระหว่างกลุ่มที่มีสมาชิก ประมาณ 4 – 8 คน โดยมีผู้ดำเนินการสนทนา เป็นผู้สร้างให้บรรยากาศให้มีลักษณะเป็นกันเองภายในกลุ่ม ตั้งคำถามตามวัตถุประสงค์ และคอยกระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มสนทนาแลกเปลี่ยนพูดคุย และซักถามอย่างเป็นธรรมชาติ จากนั้นมีการสรุปผลการอภิปรายออกมาเป็นข้อสรุปของกลุ่ม

3.2 วัตถุประสงค์ของวิธีสอนโดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย

วิธีสอนโดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย เป็นวิธีการที่มุ่งให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างทั่วถึง มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องที่เรียนกว้างขึ้น

3.3 องค์ประกอบสำคัญของวิธีสอนโดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย

3.3.1 มีผู้สอนและผู้เรียน

- 3 .3.2 มีการจัดผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อยๆ กลุ่มละประมาณ 4-8 คน
- 3 .3.3 มีประเด็นในการอภิปราย
- 3 .3.4 มีการพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้สึก และประสบการณ์ระหว่างกัน
- 3 .3.5 มีการสรุปสาระที่สมาชิกกลุ่มได้อภิปรายกันเป็นข้อสรุปของกลุ่ม
- 3 .3.6 มีการนำข้อสรุปของกลุ่มมาใช้ในการสรุปบทเรียน
- 3 .3.7 มีผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

3.4 ขั้นตอนสำคัญของวิธีสอนโดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย

3.4.1 ผู้สอนจัดผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยๆ กลุ่มละประมาณ 4-8 คน

3.4.2 ผู้สอนหรือผู้เรียนกำหนดประเด็นในการอภิปราย ซึ่งแต่ละครั้งไม่ควรมีมากเกินไป และควรดำเนินการที่ละประเด็น

3.4.3 ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันตามประเด็นอภิปราย

3.4.4 ผู้เรียนสรุปสาระที่สมาชิกกลุ่มได้อภิปรายร่วมกันเป็นข้อสรุปของกลุ่ม

3.4.5 ผู้สอนและผู้เรียนนำข้อสรุปของกลุ่มย่อยมาใช้ในการสรุปบทเรียน

3.4.6 ผู้สอนประเมินการเรียนของผู้เรียน

3.5 ลักษณะการจัดกลุ่มอภิปรายในรูปแบบต่างๆ

3.5.1 การจัดกลุ่มอภิปรายแบบกันเอง

3.5.2 การจัดกลุ่มอภิปรายแบบฟิลลิป 66

3.5.3 การจัดกลุ่มอภิปรายแบบซินดิเคต

3.5.4 การจัดกลุ่มอภิปรายแบบระดมสมอง

3.5.5 การจัดกลุ่มอภิปรายแบบโต๊ะกลม

3.5.6 การจัดกลุ่มอภิปรายเป็นคณะ

3.5.7 การจัดกลุ่มอภิปรายแบบสัมมนา

3.5.8 การจัดกลุ่มอภิปรายแบบใกล้ชิด

3.5.9 การจัดกลุ่มอภิปรายแบบเวียนรอบวง

3.5.10 การจัดกลุ่มอภิปรายแบบกลุ่มซ้อน

การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนรูปแบบนี้ จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดทบทวนในสิ่งที่เรียนไป และนำสิ่งต่างๆเหล่านั้นมาวิเคราะห์สังเคราะห์ด้วยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกิดความเข้าใจอย่างลุ่มลึกและยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ดังนั้นวิธีการสอนดังกล่าวจึงสามารถช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมศิลปะ มีดังนี้

เกศราพรรณ พันธุ์ศรีเกตุ (2542) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสต์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ระหว่างนักเรียนที่เรียนโดยจัดกิจกรรมตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสต์กับนักเรียนที่เรียนตามแผนการสอนปกติในวิชาศิลปะศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดนีโอ

ฮิวแมนนิสต์ในวิชาศิลปศึกษาในด้านบทบาทครูผู้สอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เนื้อหาวิชา บรรยายภาพการเรียนการสอน และการประเมินผล ใช้รูปแบบวิจัยเชิงทดลอง ได้ผลสรุปของการวิจัย คือ คะแนนความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนศิลปศึกษาตามแผนการสอนที่จัดกิจกรรมตาม แนวคิด นีโอฮิวแมนนิสต์สูงกว่านักเรียนที่เรียนศิลปศึกษาโดยใช้แผนการสอนตามปกติอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามแนวคิดนีโอ ฮิวแมนนิสต์ในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านบทบาทครูผู้สอน พบว่า นักเรียนทุกคนเห็นว่า ครูสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนและร่วมทำกิจกรรมกับเพื่อน ๆ ด้านการ จัดกิจกรรมการเรียน การสอน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าได้มีอิสระทางความคิดและการ แสดงออกในด้านต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน สื่อการสอนที่ครูนำมาประกอบการสอนดึงดูดความ สนใจนักเรียนเป็นอย่างดี ด้านเนื้อหาวิชา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า เกมและนิทานที่มีแต่ละ ชั่วโมงนั้นช่วยพัฒนาบุคลิกภาพและขัดเกลาจิตใจให้มีความเมตตากรุณา ด้านบรรยากาศการเรียน การสอน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าบรรยากาศการเรียนการสอนมีความสนุกสนานและสบาย เวลาที่ใช้ในการเรียนพอดีกับเนื้อหาในแต่ละชั่วโมง และด้านการประเมินผล พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ เห็นว่าหลังจากที่เรียนศิลปศึกษา นักเรียนมีความคิดริเริ่ม ความคิดคล่อง และความคิดละเอียดลออ มากขึ้น

อัญชุลีกร อัมพรดล (2551) ได้วิจัย เรื่อง การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็ก ปฐมวัยโดยการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ โดยมี วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ตาม รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ในด้านต่างๆ ได้แก่ ปัญญาด้านภาษา (Linguistic Intelligence) ปัญญาด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ (Logical – Mathematical Intelligence) ปัญญาด้านมิติ (Spatial Intelligence) ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily Kinesthetic Intelligence) ปัญญาด้านดนตรี (Musical Intelligence) ปัญญาด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล (Interpersonal Intelligence) ปัญญาด้านความเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence) ปัญญาด้านธรรมชาติ (Naturalist Intelligence) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการการจัด กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ และแบบประเมินความสามารถทาง พหุปัญญา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบพหุ ปัญญาเพื่อการเรียนรู้มีความสามารถทางพหุปัญญาทุกด้าน ได้แก่ ปัญญาด้านภาษา (Linguistic Intelligence) ปัญญาด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ (Logical – Mathematical Intelligence) ปัญญาด้านมิติ (Spatial Intelligence) ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily Kinesthetic Intelligence) ปัญญาด้านดนตรี (Musical Intelligence) ปัญญาด้านความเข้าใจ ระหว่างบุคคล (Interpersonal Intelligence) ปัญญาด้านความเข้าใจตนเอง (Intrapersonal

Intelligence) ปัญญาด้านธรรมชาติ (Naturalist Intelligence) สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกช่วงของการเปรียบเทียบ และความสามารถทางพหุปัญญาทุกด้านมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่สูงขึ้นตลอดช่วงเวลาของการจัดกิจกรรม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบกลุ่มย่อย มีดังนี้

ประเสริฐศักดิ์ ลักดิธรรม (2537) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลของวิธีเรียนแบบร่วมมือและแบบกลุ่มย่อยกับการให้ข้อมูลย้อนกลับที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาผลของวิธีเรียนแบบร่วมมือและแบบกลุ่มย่อยกับการให้ข้อมูลย้อนกลับที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ตลอดจนศึกษา กิรยาร่วมระหว่างตัวแปรทั้งสอง ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีเรียนแบบร่วมมือและแบบกลุ่มย่อยมีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยที่กลุ่มการเรียนแบบร่วมมือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงกว่ากลุ่มที่เรียนแบบกลุ่มย่อย นักเรียนที่ได้รับข้อมูลย้อนกลับ ด้วยการบันทึกและแก้ไขข้อที่ผิด มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับข้อมูลย้อนกลับด้วยวาจา ไม่บอกข้อที่ผิดและนักเรียนที่ได้รับข้อมูลย้อนกลับด้วยวาจาและเฉลยคำตอบ ส่วนนักเรียนที่ได้รับข้อมูลย้อนกลับด้วยวาจาไม่บอกข้อที่ผิดกับนักเรียนที่ได้รับข้อมูลย้อนกลับด้วย วาจาและเฉลยคำตอบ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน

พูนศรี อภรณ์รัตน์ (2548) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการสอนแบบกลุ่มย่อยโดยให้ผู้เรียนเรียนรู้แบบร่วมมือกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน และเพื่อศึกษาพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่มของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน ผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน หลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน ความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน หลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน นักเรียนเห็นด้วยในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นว่า ชอบกิจกรรมการแข่งขันและทำแบบทดสอบย่อย ต้องการให้มีกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือกันในวิชาอื่นๆ อีก เพราะได้ช่วยกันทำงานและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนๆ ทำให้เกิดความเข้าใจในบทเรียน และ พฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่มของนักเรียนอยู่ในระดับดี โดยมีพฤติกรรมความรับผิดชอบต่องานในกลุ่ม แสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็นให้ความช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่ม และยกย่องให้กำลังใจ

กรอบแนวคิดการวิจัย

